

Toate cuvintele și formele rusești sînt însoțite de *accent*, pus, din cîte am putut constata, cu multă scrupulozitate.

Dacă structura și expunerea nu diferă față de ediția precedentă, s-au adus, în schimb, numeroase precizări, adăsurii și îndreptări de *detaliu*.

Astfel, s-a reformulat, devenind mai exact și mai clar, pasajul privitor la valoarea «semnului moale» aflat între o consoană și o vocală (p. 22 ed. a IV, respectiv, p. 14 în ed. a III-a), precum și la sfîrșitul cuvintului (p. 24—25, resp. 16), s-a adăugat pasajul în care se arată înmuierea «pozițională» a consoanelor *s* și *z* înainte de *t*, *d*, *n*, *l* și a consoanei *n* înainte de *č* și *š* (p. 27, resp. 18), au fost incluse noi ilustrări pentru formele de nom.-pl. masc. în -ья, ca *у́голь* (variantă populară față de *у́гли*, v. p. 60, resp. 45), pentru formele de genit. pl. masc. cu desinență «zero» (*партиза́н*, p. 62, resp. 47), pentru formele de nom.-acuz. pl. «animate» (*принимáться в члены́ парти́и, вóйти в лю́ди*, p. 62, resp. 47), s-a introdus precizarea că după modelul *море* nu se declină decît 3 cuvinte — *море, поле, горе*, ultimul neavînd forme pentru plural (p. 63, resp. 48), s-a mărit lista substantivelor de genul neutru care își schimbă la plural, o dată cu desinența, și accentul: *ли́ца, я́нтия, стéкла, числа́, я́дра, я́йца, местá* (p. 64, resp. 49), a fost corectată afirmația că substantivele neutre cu genit. pl. în -ев ar fi numai două (*ку́шанье, пла́тье*, ed. a III-a, p. 51), mai adăugîndu-li-se 3: *верхо́вье, низо́вье, остро́в* (p. 66) etc.

În cele ce urmează ne permitem să facem cîteva considerații în legătură cu o serie de chestiuni, în marea lor majoritate de *amănunt*, pe care ni le-a sugerat lectura acestei excelente gramatici, înșirîndu-le în ordinea paginilor lucrării.

1. În tabloul alfabetului rusesc (p. 10) s-a instituit o coloană pentru transliterarea internațională. Aici, în dreptul literei rusești *x* se arată echivalentul «internațional» *ch*. Credem că ar fi fost potrivit să se includă și semnul *x*, frecvent în studiile speciale de slavistică (v., de ex., André Vaillant, *Grammaire comparée des langues slaves*, t. I, *Phonétique*, Lyon, 1950, p. 28 ș.u.) și în cele de lingvistică generală.

2. Păreră noastră este că termenii *dure* și *moi*, folosiți în lucrare pentru desemnarea vocalelor rusești *a, o, u, y* și, respectiv, *e, i* (p. 12—13 ș.a.), n-ar fi adecvați, pentru motivul că *dure* și *moi* sînt în limba rusă consoanele, ultimele chiar și în poziții cu totul independente de acțiunea vreunei vocale «moi», anume — în finală absolută: *бра́т, в'ес'* etc. Cf., în această privință observația, din cîte ni se pare, justă a lui A. Martinet, care, ocupîndu-se de «colorarea» vocalelor rusești sub influența consoanelor dure sau moi vecine, scrie: «Este limpede cît de instabil ar fi un sistem în care una și aceeași caracteristică de timbru ar fi relevantă și pentru consoane și pentru vocale» (A. Martinet, *Économie des changements phonétiques*, versiunea în limba rusă, Moscova, 1960, p. 158). De aceea, ne întrebăm dacă n-ar fi de preferat termenii de vocale *anterioare* (sau *prepalatale*) și *posteroare* (sau *postpalatale*); vezi, de ex., Al. Rosetti, *Introducere în fonetică*, București, 1963, p. 54. Aceasta ar corespunde și cu termenii curenți în studiile recente de fonetică a limbii ruse: *гласные переднего ряда* și *гласные заднего ряда* (vezi R. I. Avanesov, *Фонетика современного русского литературного языка*, Moscova, 1956, p. 88).

3. Încadrarea vocalelor rusești într-un triunghi cu vîrfurile în sus (Δ) prezintă, după părerea noastră, dezavantajul că le situează pe cele «înalte» (*верхнего подъема языка*: [i], [y], [u]) jos, iar pe cele «joase» (*нижнего подъема языка*: [a]) — sus (p. 13). Este adevărat că acest aranjament apare și în lucrări de mare prestigiu, ca, de ex., în *Grundzüge der Phonologie* a lui N. S. Trubetzkoy (Göttingen, 1958, vezi versiunea în limba rusă, Moscova, 1960). Totuși, în studiile mai noi organizarea vocalelor se face, din cîte observăm, cu luarea în considerare a locului real de articulare (cf., de ex., H. A. Gleason, *An introduction to descriptive linguistics*, New York, 1955, versiunea în limba rusă, Moscova, 1959, p. 275—280. Prima mărime pe care o enumeră autorul, vorbind despre fonemele vocalice, este *gradul de elevație a limbii*; *ibid.*, 275).

4. Ar fi fost necesar să se precizeze, la locul cuvenit (p. 14), că în limba rusă literară contemporană vocala *o* la inițială sub accent se rostește *Ho*: *Уо́т'и́ра, Уо́кан, Уо́страф* etc. (vezi R. I. Avanesov, *lucr. cit.*, p. 101).

5. Ne îngăduim să semnalăm că fonemul *š*: este notat în lucrare inconsecvent: ca *šš* de ex. în *šš'édraj* (p. 15), și ca *š's*, de ex. în *š's'útá* (p. 29).

6. Experiența noastră personală în ceea ce privește ascultarea vorbirii în limba rusă literară ne determină să considerăm întrucîtva prea categorică afirmația de la p. 16, potrivit căreia orice *я* care nu se află într-o silabă imediat premergătoare celei accentuate se reduce la *i* (prin semnul *i* în lucrare se notează vocala redusă *ь* — E.V.). De ex., citim: *v'ér'l*, ortogr. *веря* «crezînd» (p. 16), *s'ém'l*, ortogr. *семя* «sămîntă» (p. 24). În astfel de cazuri în limba literară contemporană se rostește însă *э*, adică *v'ér'э, s'ém'э* etc. (Vezi, în legătură cu aceasta, R. I. Avanesov, *lucr. cit.*, p. 122, care atrage atenția asupra tendinței de a se deosebi în rostire vocalele posttonice redată ortografic prin *e* și *я*). În afară de aceasta, semnalăm cîteva inconsecvențe: